

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет: історичний
Кафедра: соціології

Затверджено

На засіданні кафедри соціології
історичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри _____

д.с.н., проф. Пачковський Ю.Ф.

Силабус з навчальної дисципліни

«Соціологія Інтернету»,

що викладається в межах ОПП 1. Прикладна соціологія, 2. Бізнес-соціологія

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів

зі спеціальності 054 Соціологія

Львів 2022

**Силабус нормативної навчальної дисципліни
«Соціологія Інтернету» 2022/2023 навчального року**

Назва курсу	Соціологія Інтернету
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка 79000 Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет, кафедра соціології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 Соціальні та поведінкові науки 054 Соціологія
Викладач курсу	Черниш Наталія Йосипівна, доктор соціологічних наук, професор Професор кафедри соціології
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса, посилення на сторінку викладача, місце знаходження: nataliyachernysh39@gmail.com (для студентів); nataliya.chernysh@lnu.edu.ua (корпоративна)
Консультації по курсу відбуваються	Щоп'ятниці, 14:00-16:00 год. (ауд. 318) Також можливі он-лайн консультації через Skype, ZOOM, MicrosoftTeam або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити (067) 1767 184.
Сторінка курсу	clio.lnu.edu.ua/course/sotsiolohiya-internetu
Інформація про курс	Навчальна дисципліна «Соціологія Інтернету» є нормативною дисципліною зі спеціальності 054 Соціологія для освітньо-професійної програми I рівня, яка викладається в 1 семестрі 2022/2023 навч. р. в обсязі 4.5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для розуміння специфіки соціології у вивченні глобальної мережі. Тому у курсі представлено як огляд концепцій соціологічного вивчення Інтернету, так і процесів та інструментів, які потрібні для застосування цих теорій в емпіричних дослідженнях Світової павутини в цілому, а також в ділянках соціологічних досліджень розвитку Інтернету в Україні.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Соціологія Інтернету» є розвиток загальних та фахових компетентностей студентів у ділянці визначення особливостей появи, розвитку й функціонування Інтернету, діяльності індивіда, соціальних груп та суспільства в умовах розповсюдження Інтернету та інформаційно – комунікативних технологій (ІКТ), а також отримання практичних навичок здобуття інформації та реалізації Інтернет-комунікацій в Мережі в ситуації розгортання глобалізаційних процесів та формування інформаційного (мережевого) типу суспільств. Основними завданнями вивчення дисципліни є вивчення теоретико- методологічних основ дослідження Інтернету; визначення

	<p>особливості функціонування соціальних агентів у кіберпросторі; з'ясування практичних аспектів Інтернет-досліджень, здійснення пошуку інформації в Інтернеті та оволодіння практиками Інтернет-комунікації; вироблення у студентів вміння представляти груповий творчий проект, дискутувати, відстоювати власну позицію та комунікувати в малій групі на основі інформації, отриманої під час вивчення цієї навчальної дисципліни за допомогою Інтернету.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література</p> <p>Артамонова, І.М. (2010). Блог як публічна автокомунікація. <i>Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації</i>. 2: 5–9.</p> <p>Бойко, Н. (2020). Рухлива (liquid) демократія доби Інтернету. <i>Соціологія: теорія, методи, маркетинг</i>. 3:167-177.</p> <p>Бойко, Н. (2020). Інтернет як соціальний ресурс демократизації сучасного Українського суспільства. К.: Ін-т соціології НАНУ, 256 с.</p> <p>Галіч, Т. (2010). Соціальні Інтернет-мережі та віртуалізація суспільного життя. <i>Соціологія майбутнього</i>. 1: 145-152.</p> <p>Дульська, І.В. (2018). Інформаційно-комунікаційні технології як технологічний базис інклюзивного соціального та економічного зростання. <i>Український соціум</i>. 1 (64): 59 – 73.</p> <p>Дульська, І.В. (2019). Е-урядування як інструмент соціального інжинірингу. <i>Український соціум</i>. 1: 89-104.</p> <p>Кастельс, М. (2007). Інтернет-галактика. Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства. К.: Ваклер, 304 с.</p> <p>Костенко, Н. (1998). Парадигми і фактичності нових мас-медіа. <i>Соціологія: теорія, методи, маркетинг</i>. 1-2: 138-150.</p> <p>Костенко, Н. (2020). Мережева комунікація: алгоритмічний і ризикований зв'язок. <i>Соціологія: теорія, методи, маркетинг</i>. 2: 3-24.</p> <p>Коноплицкий, С. (2005). Інтернет як предмет соціологічного аналізу. <i>Соціологія:теорія, методи, маркетинг</i>. 3:186-193.</p> <p>Коноплицкий, С. (2004). Мережеві спільноти як об'єкт соціологічного аналізу. <i>Соціологія: теорія, методи, маркетинг</i>. 3: 167-178.</p> <p>Половая, Н.О. (2015). Феномен Інтернету як модус інформаційних технологій: соціологічний аналіз. <i>Грані. Соціологія.. № 1 (117)</i>. С.82-86.</p> <p>Сальникова, С. (2018). Онлайн-дослідження соціальної мережі соціологічних журналів України. <i>Соціологія: теорія, методи, маркетинг</i>. 4: 135-156.</p> <p>Сидоров, М., Табаков, Дм. (2008). Інтернет як засіб соціальної комунікації та соціального впливу. <i>Політичний менеджмент</i>. 4: 119-125.</p> <p>Соколов, В.Ю. (2010). Інформаційні системи і технології. Серія: Інформаційна безпека. Д.: ДУІКТ, 138 с.</p> <p>Турецька, Х. (2010). Самопрезентація осіб, схильних до Інтернет-залежності. <i>Проблеми загальної та педагогічної психології</i>. 12: 583-594.</p> <p>Хміль, Я. (2012). Поняття «Інтернет-залежність» у соціогуманітарних науках та специфіка його дослідження в соціології. <i>Вісник Львівського університету. Серія соціологічна</i>. Вип. 6: 303-310.</p> <p>Шевченко, С. (2021). Булінг та протидія йому в освітньому просторі. <i>Соціологія: теорія, методи, маркетинг</i>. 2: 116-135.</p> <p>Шерепа, І.В., Шулакова, К.С. (2009). Глобальна інформаційна інфраструктура. Метод. посібник з практичних занять. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 137 с.</p> <p>Jemielniak, D. (2021). <i>Socjologia Internetu</i>. Warszawa: SCHOLAR. 232 pp.</p> <p>Lupton, D. <i>Digital sociology</i>. London and New York: Routledge, 2015. 235 pp.</p>

Додаткова література

Аналітичний звіт про результати соціологічного опитування мешканців південних і східних областей України щодо використання Інтернету. К.: Ін-т мас. інформації, 2017. 98 с.

Бондар, Т.В., Дмитрук, Н.А., Нагорняк, К.М., Павлова, Д.М.,

Пивоварова, Н.П. (2016). Голос молоді: можливості та перші результати U-REPORT в Україні. *Український соціум*. 3 (58): 110-118.

Любенко, Р., Мальцева, К. (2019). Користування сайтами соціальних мереж та рівень стресу: дослідження серед студентів НаУКМА. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 3: 159-178.

Ніцполь, С.І., Нестеренко, Є.О. (2018). Дайджест опитувань U-REPORT: III квартал 2018 р. *Український соціум*. 3: 138-149.

Нестеренко, Є.О., Людоговська, К.В. (2019). Дайджест опитувань U-REPORT: I квартал 2019 р. *Український соціум*. 1: 137-146.

Нестеренко, Є.О., Людоговська, К.В. (2019). Дайджест опитувань U-REPORT: II квартал 2019 р. *Український соціум*. 2: 127-135.

Нестеренко, Є.О., Людоговська, К.В. (2020). Дайджест опитувань U-REPORT (в т.ч. навчання під час карантину): II квартал 2020 р. *Український соціум*. 2: 185-193.

Нестеренко, Є.О., Людоговська, К.В. (2020). Дайджест опитувань U-REPORT (в т.ч. дистанційне навчання): III квартал 2020 р. *Український соціум*. 3: 157-166.

Інтернет-джерела

Вісім технологічних революцій України.

URL: https://project.liga.net/projects/tech_revolutions_internet/

Виникнення Інтернету в Україні у 1990 р.

URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2020/09/28/7267880/>

Всі українці у віці до 35 років використовують Інтернет.

URL:

https://biz.censor.net.ua/3153494/vse_ukrainsy_v_vozraste_do_35_let_ispolzuyut_internet

Діп-фейки в Інтернеті.

URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2020/08/14/664022/>

Дорошкевич, Д.В., Мокін, Є.М. (2017). Економічне обґрунтування наукових закономірностей розвитку всесвітньої мережі Інтернет. *Ефективна економіка*. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5468>

Дослідження Інтернет-аудиторії. Кількість Інтернет-користувачів Інтернету в Україні виросла на 7% - дослідження.

URL: <https://www.inau.ua/proekty/doslidzhennya-internet-audytoryi>

Загальна структура глобальної мережі. URL:

http://www.znannya.org/?view=web_tech_opening_strukt

Залежність від мобілок. URL: <http://nv.ua/ukr/layki-layki-layki-tri-priznaka-telefonnoy-zavisimosti-50071175.html>

Кількість користувачів соціальних мереж у світі. URL: <https://tech.liga.net/technology/novosti/auditoriya-sotssetey-vpervye-prevysila-polovinu-naseleniya-zemli>

Кількість українців у соцмережах за рік карантину зросла на 7 млн. URL: <https://tech.liga.net/technology/novosti/chislo-ukrainsyv-v-sotssetyah-za-god-karantina-vyroslo-na-7-mln-i-sostavilo-60-naseleniya>

Нові технології у війні з росією (Starlink та роумінг біженців). URL: <https://tech.liga.net/ua/all/press-release/chto-obedinyaet-vseh-ukraintsev-radi-pobedy>

Перша стрімінгова платформа в Україні. URL: <https://www.pravda.com.ua/podcasts/5ebe68afb2824/2020/07/28/7261002/>

Подростки и группы смерти в соцсетях. URL: <https://life.liga.net/porady/article/podrostki-i-gruppy-smerti-v-sotssetyah-kak-uberech-detey-obyasnyaet-psiolog>

Про мему в Інтернеті. URL: <http://lurkmore.to/%D0%9C%D0%B5%D0%BC>

Пуговский М. Так сколько же в Украине пользователей Интернета? *Компьютерное обозрение.* 2010: 4 (715). URL: <http://ko.com.ua/tak-skolko-zhe-v-ukraine-polzovatelej-interneta-47789>

Распечатанный человек. URL: <https://tech.liga.net/technology/article/odessity-raspechatayut-isskustvennye-kosti-na-3d-printere>

SpareX хоче покрити весь світ супутниковим інтернетом Starlink у вересні 2021 р. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2021/06/22/675247/>

Стебліна В. Як розвивався Інтернет в Україні впродовж 26 років незалежності URL: <https://www.tokar.ua/read/19365>

Стрімінг за гроші і без порно. URL: <https://tech.liga.net/technology/article/striming-zadengi-i-bez-porno-kak-ukraintsy-zarabatyvayut-na-amerikanskom-odinochestve>

Топ-10 самих популярних каналів українського Тік-Току. URL: <https://tech.liga.net/technology/article/pesni-plyaski-milliony-top-10-samyh-populyarnyh-kanalov-ukrainskogo-tiktok>

Топ-3 отрасли, в которых будет развиваться Интернет вещей (IoT). URL: <https://tech.liga.net/technology/article/top-3-otrasli-v-kotoryh-budet-razvivatsya-internet-veschey>

Українські підлітки: сигарети, алкоголь, наркотики, соцмережі. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2019/10/10/238488>

Умерших возрождают в виртуальной реальности. URL: <https://tech.liga.net/technology/article/umershih-vozrojdayut-v-virtualnoy-realnosti>

Ученые придумали, как распечатать кость сразу внутри человека. URL: <https://tech.liga.net/technology/novosti/uchenye-pridumali-kak-pechatat-kost-srazu-vnutri-cheloveka-video>

Факт-чекінг новин в Інтернеті. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2017/06/19/224792/>

Фейсбук перестане бути соціальною мережею. URL: <https://tech.liga.net/technology/novosti/tsukerbekrg-zadumal-peredelat-facebook-sozdast-iz-sotsseti-metavers-kompaniyu-chto-eto>

Харченко, Н. Динамика пользования Интернет в Украине: май 2017 (прес-реліз). URL: <https://kiis.com.ua/?lang=rus&cat=reports&id=705&page=2>

Цифровое слабоумие. URL: <https://tech.liga.net/technology/article/smartfon-novyy-narkotik-ili-pochemu-nashi-podrostki-riskuiut-stst-psevdodebilami>

Як Інтернет прийшов в Україну (відео). URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2020/09/28/7267880/>

Як українські технології допомагають у війні проти росії. URL: <https://tech.liga.net/ua/ukraine/article/na-straje-nezavisimosti-kak-ukrainskie-tehnologii-pomogayut-protiv-rf-na-pole-boya-i-v-tylu>

Cole, N.L. (2019). The sociology of the Internet and digital sociology [Cited August, 1]. URL: <https://www.thoughtco.com/sociology-of-the-internet-4001182>

Goldberg, I. (2012). Internet addictive disorder [Cited 2012, 12 June]. URL: <http://www.psycom.net/iadcriteria.html>

Humer, St. (2020). What is Internet sociology and why does it matter? [Cited 2020, 07 January]. URL: <http://blog.degruyter.com/internet-sociology-matter>

What is sociology of the Internet? (2020). What does sociology of the Internet mean? (from Audiopedia) [Cited 2020, April].

	<p>URL: https://Youtube.com/watch?v=yVui1fbrOWU</p> <p>Young, K.S. (2012). What makes the Internet addictive: potential explanations for pathological Internet use [Cited 2012, 12 June].</p> <p>URL: http://www.netaddiction.com/articles/habitforming.htm</p>
Тривалість курсу	135 год.
Обсяг курсу	64 години аудиторних занять. З них 32 години лекцій, 32 години семінарських занять та 71 година самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знати понятійно-категоріальний апарат соціології Інтернету; теоретичні, методологічні та методичні особливості дослідження Інтернету, віртуальної реальності та інформативно-комунікаційних технологій, їхнього використання як новітніх інтелектуальних технологій; інструменти пошуку інформації в Інтернеті та здійснення Інтернет-комунікацій; - вміти застосовувати отримані теоретичні знання на практиці користування Інтернетом у пізнавальних, комунікативних та навчальних ситуаціях; реалізовувати у повсякденному житті студента різні стратегії Інтернет-комунікації, проводити соціологічні дослідження з використанням Інтернету; навчатися дистанційно в умовах карантину з використанням комунікативних платформ MicrosoftTeam, ZOOM, Skype, GoogleTeam тощо; створювати індивідуальні/групові проекти використання можливостей Інтернету з навчальною метою в умовах карантину і дистанційного навчання.
Ключові слова	Інтернет; інформація; комунікація; інформаційно-комунікативні технології як головний різновид сучасних інтелектуальних технологій; кібер-простір; віртуальні спільноти; віртуальна реальність, додана реальність, змішана реальність, штучний інтелект, Інтернет речей, соціальні мережі, Homo Retis
Формат курсу	Очний /заочний (відповідно до розпорядження ректорату)
	Проведення лекцій, семінарських занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p><i>Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти вивчення Інтернету як світової Мережі</i></p> <p>Тема 1. Інтернет: історія, структура, ключові особливості. Соціологія Інтернету</p> <p>Тема 2. Інформація у Мережі: визначення, структура, функції. Інформаційне суспільство</p> <p>Тема 3. Комунікація в Інтернеті</p> <p>Тема 4. Особистість, соціальні групи, спільноти, мережі в Інтернеті. Віртуальна реальність</p> <p><i>Змістовий модуль 2. Практичні аспекти дослідження та використання Інтернету</i></p> <p>Тема 5. Особливості інформування і комунікації в українському сегменті Інтернету</p> <p>Тема 6. Інтернет-дослідження в українському суспільстві</p> <p>Тема 7. Інтернет як дослідницький інструмент</p> <p>Тема 8. Інтернет і освіта</p>

<p>Підсумковий контроль, форма</p>	<p>Іспит в кінці семестру/навчального року письмовий/комбінований</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з інших нормативних дисциплін, які вони вивчали протягом 1 семестру 2022/2023 навч. р. (таких як «Вступ до спеціальності», «Соціологія освіти», «Інформатика для соціологів», «Соціальна статистика», «Теорія ймовірностей та математична статистика»), які є достатніми для сприйняття категоріального апарату в галузі соціології Інтернету, розуміння джерел для його вивчення.</p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Лекції, семінарські заняття, колаборативне навчання у формі виконання групових проєктів, спільні розробки, індивідуальні науково-дослідні завдання, проєктно-орієнтоване навчання, дискусія.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>виступи/презентації на семінарських заняттях</i>: 5 балів максимально; • <i>контрольна робота</i>: 10 балів максимально; • <i>ведення Інтернет-щоденника</i>: 10 балів; • <i>участь в індивідуальному/груповому науково-дослідницькому проєкті</i>: 25 балів максимально; = сумарно максимум 50 балів оцінювання навчальної активності студентів протягом семестру • іспит: максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе/презентація, вирішення кейсу).</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу як онлайн, так і оффлайн. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття в онлайн чи оффлайн режимах. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових/самостійних робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі</p>

	<p>третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані під час семестрових занять, та бали підсумкового контролю у формі іспиту. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях в онлайн чи оффлайн режимах та активність студента під час лекційного чи семінарського заняття; вважаються недопустимими пропуски або запізнення на заняття, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p>
<p>Питання до екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коротка історія Інтернету. 2. Причини появи Інтернету і перші кроки по його створенню. 3. Структура Інтернету. 4. Сфери застосування Інтернету. 5. Вплив Інтернету на життя людини. 6. Вплив Інтернету на життя суспільства. 7. Структура і функції Інтернету. 8. Соціологія Інтернету як самостійна академічна дисципліна. 9. Що вивчає соціологія Інтернету. 10. Головні проблеми, що їх досліджує соціологія Інтернету у сфері економіки. 11. Головні проблеми, що їх досліджує соціологія Інтернету у сфері політики. 12. Головні проблеми, що їх досліджує соціологія Інтернету у сфері культури. 13. Соціологія Інтернету про його роль в сучасній освіті 14. Методи досліджень в соціології Інтернету. 15. Приклади використання методу контент-аналізу в Інтернеті. 16. Онлайн-опитування в Інтернеті. 17. Можливості використання Інтернету у навчанні студентів. 18. Поняття й визначення інформації. 19. Властивості інформації. 20. Соціальні функції інформації. 21. Теорії постіндустріального суспільства. 22. Теорії інформаційного суспільства: критичний аналіз. 23. Основні характеристики інформаційного суспільства. 24. Теорії соціального мережевого аналізу. 25. Теорія мережевого суспільства М. Кастельса. 26. Комунікація в історії культури. 27. Масова комунікація сьогодення. 28. Приклади утворення мереж у житті студента (за Майклом Ву). 29. Комунікація в Інтернеті. 30. Соціальні функції комунікації 31. Кіберпростір: від тексту до гіпертексту. 32. Інформаційно-комунікативні технології (ІКТ) в Інтернеті. 33. Революційні зміни в сучасних інтелектуальних технологіях та їхній вплив на розвиток Інтернету 34. Віртуальний простір та його характеристики. 35. Віртуальна, змішана та додана реальність в Інтернеті. 36. Вісім технологічних революцій в Україні в перших декадах ХХІ ст. 37. Інформація і комунікація: їхня взаємодія і співвідношення в Інтернеті. 38. Інтернет: плюси і мінуси використання.

39. Інтернет-залежність та її прояви.
40. Соціальні наслідки використання Інтернету для суспільства.
41. Соціальні наслідки використання Інтернету для людини.
42. Інтернет і політика: приклади використання Мережі у політичному житті України.
43. Інтернет і економіка: приклади використання Мережі в економічному житті України.
44. Вплив Інтернету на формування віртуальної ідентичності і цінностей.
45. Як можливості Інтернету використовують Збройні сили України у війні з росією.
46. Інтернет-технології, які допомагають на фронті і в тилу країни.
47. Сучасна війна як війна онлайн.
48. Starlink I. Маска та його використання на фронті.

Опитування

Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.